

דעה ברורה

בירור כל סעיף בשלחן ערוך הלכה למעשה
בשפה ברורה וקלה עם אלפי הוספות

הלכות צדקה

סימן רנד – שלא לקבל צדקה מן הגוים, וכו' סעיפים

סימן רנה – להרחיק מקבלתה, וכו' סעיפים

חדש בדר אחרון
פסקי הלכות בקצרה

ליקט וערך: אשר הורוביץ

לעילוי נשמת מורי חמי הרה"ח ר' שלמה בן הר"ר דוד הכהן דוידוביץ ז"ל כ"ה סיון תשע"ג.

שלחן ערוך

סימן רנד – שלא לקבל צדקה מן הגויים, וכו' ב' סעיפים

א (א) אסור לישראל לטול צדקה מן (ב) העובדי פוכבים (ג) בפרהסיא. ואם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל, ואינו יכול לטול מהעובד פוכבים בצנעא, (ד) הרי זה (ה) מתר. **ב** מלך או (ו) שר עובד פוכבים ששלח ממוזן לישראל לצדקה, (ז) אין מחזירין אותו משום (ח) שלום מלכות, אלא נוטלין ממנו (ט) וינתן לעניי

~~~ דעה ברורה ~~~

(א) אסור לישראל לטול צדקה מן העובדי פוכבים בפרהסיא. משום חילול השם (רש"י בבא בתרא ז. והביאו הט"ז סק"א ש"ך סק"א). ועוד שמבזה עצמו בפרהסיא (רמב"ם מתנות עניים פ"ח ה"ט. ולכאורה זה שני טעמים נפרדים, אולם מהש"ך משמע שהחילול השם זה שמבזה נפשו בפרהסיא). והחילול השם הוא שאומרים הגויים כמה מגונה אומה זו שאין מפרנסים ענייהם (לבוש אות א). וגם דרשו רבותינו זיכרונם לברכה (שם י: ביבוש קצירה תשברנה, ישעיה כז, יא) כשיכלה ויבוש זכות הגויים במעשה הצדקה שלהם, אז ישברו, ותבוא הגאולה, ולכן לא יקח מהם צדקה ויגרום לאריכות הגלות (ט"ז סק"ב).

(ב) העובדי פוכבים. ויש אומרים שהיינו כשהם עובדי אלילים (פרישה שבטור דפוס ראשון). **(ג) בפרהסיא.** פירוש: שידועים עשרה ישראל שקיבל צדקה מגויי ואפילו לא ראו את עצם הנתינה (בית הלל).

(ד) הרי זה מותר. לקבלה אפילו בפרהסיא. כיון שהאמת היא שאין בזה מגדר חילול השם כלל, אלא שאין זה כבוד שיצטרכו לצדקה של גויים, וגם הדרשה של ביבוש וגו' אינה אלא אסמכתא, ולכן במקום הכרח גמור ובאין ברירה מותר (ערוך השולחן אות א. אך בשו"ת זרע אמת ח"ב סימן קיב כתב בדעת רש"י שנחשב חילול השם מהתורה ממש). ויש מי שאומר שרק כשאנו יכול לחיות מצדקה של ישראל אז יקח מהגוי בצנעא אבל אם יכול לחיות אפילו בדוחק לא יקח צדקה מהגוי, כי על כל פנים קצת חילול השם יש בדבר (ראשון לציון). ויש מי שכתב שהדרשה נאמרה רק על ציבור שמבקשים צדקה אבל ליחיד מותר לבקש צדקה גם מהגויים (פרישה וכפי שיובא בהמשך) ואין לחלק בזה (ט"ז סק"ב).

(ה) מותר. וכן מותר ללוות מהגוי אפילו אינו מלוה רק לישראל, כי כנראה מה שאינו מלוה לגויים זה כי פיהם דבר שוא וגו' וחושש שלא ישלמו לו, אבל אין כוונתו להטיב לישראל דווקא, ולכן אין חשש של ביבוש קצירה תשברנה (דעת תורה).

(ו) שר. ויש לפרש שדווקא מלך או שר ולא גוי אחר. ועוד יש לפרש שגם מגוי אחר מותר, אלא שממלך או שר חייבים לקחת משום שלום מלכות, ומגוי אחר רק אם רוצה (ראשון לציון) וכפירוש זה האחרון כתבו האחרונים (ערוך השולחן אות ב).

(ז) אין מחזירין אותו. ואפילו בזמן שאין צורך גדול בכסף זה.

(ח) שלום מלכות. ובאדם חשוב מפני דרכי שלום (ערוך השולחן אות ב).

(ט) וינתן לעניי עובדי פוכבים בסתר. אבל לא לעניי ישראל, שהרי דרשו ביבוש וגו' כשיכלה ויבוש זכות הגויים במעשה הצדקה שלהם אז ישברו ותבוא הגאולה (בבא בתרא י: והובא בט"ז סק"ב וש"ך סק"ב). ודרשה זו נאמרה רק בגבאי שלוקח צדקה מהגויים, שהרי

שלחן ערוך

ג

נְכָרִים (י) בַּסֵּתֶר, (יא) כִּדֵּי שְׁלֹא יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ. הַגָּה: (יב) וְיִשָּׁא אֲוִמְרִים דִּיעָשָׂה צָהָן (יג) מֵה שְׁפִיזָה לוֹ הַמֹּשֵׁל. (קד) מִשְׁמַע מִפִּירוֹשׁ רָשִׁי וְתוֹסֵפוֹת מִעֲבָדָא דְלִמְיָה דְשָׁבוֹר מִלְכָּא. וְכָל זֶה דְּיוֹקָא כְּשֶׁנֶּחְנִין מַעוֹת לְכַדְקָה.

~~~ דעה ברורה ~~~

לגבאי עצמו אין הנאה מנתינת הגוי ולמה יקח ויוסיף זכות לגויים, אבל בסעיף א ביחיד שאינו יכול לחיות מצדקה של ישראל בלבד וקיבל מהגוי מותר לו לקבל בסתר כיון שהוא נהנה (פרישה). ויש אומרים שאין לחלק בין ציבור ליחיד אלא מה היא כוונת הגוי, וכשנותן צדקה ורוצה שיתנו לעניי ישראל יש לו זכות גדול ולכן יחלקו את הצדקה לעניי גויים בסתר כדי שלא יהיה לו זכות, אבל בצדקה הניתנת ליחיד שביקש אין כוונתו לעני בגלל שהוא ישראל דווקא אלא שמטבעו הוא רחמן ומרחם על כל הפושט יד ואין בנתינת צדקה זו זכות גדול כל כך ואינו בכלל ביבש תקצרנה (ט"ז סק"ב). ויש אומרים שבסעיף א שקשה לו לחיות בצדקה של ישראל מותר לקבל צדקה מהגוי כי אין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש (פירוש: קרוב לפיקוח נפש) אבל כאן שיכול לחיות בצדקה של ישראל אסור לקבל מהם (ראשון לציון בתירוץ הראשון שכתב עליו שהוא העיקר, ועיין שם שדחה לפירושי הפרישה והט"ז, ותירוץ זה כתב גם בשלחן גבוה סק"ג). ועוד יש לחלק שדווקא צדקה שעושים המלך או השרים שהם כוללים את כל ציבור הגויים אסור לקבל מהם שלא יגרום לאריכות הגלות, אבל צדקה שעשה איזה גויי יחיד, יבטל הוא וצדקו, ואינה גורמת לאריכות הגלות (ראשון לציון בתירוץ השני). ויש מי שאומר שלא דיבר המחבר אלא כשלא צריכים עכשיו לכסף זה לצורך עניי ישראל ולכן יינתנו בסתר לעניי גויים (ערוך השולחן אות ב בביאור דעת המחבר).

(י) **בסתר**. ואין בזה גניבת דעת, כי רק כשעושה מעשה בדרך גניבה כמו שהנותן נתכוון לתת רק לישראל ולא לגוי נמצא שבשעת נתינה לגוי הוא עובר על דעת הנותן, אבל כאן שיש היתר לתת גם לעניי גויים, שהרי נותנים צדקה גם לעניי גויים אלא שעובר על דעתו בשב ואל תעשה בזה שמחלק רק לעניי גויים ולא לעניי ישראל, אין בזה איסור גניבת דעת (ט"ז סק"ב).

(יא) **כדי שלא ישמע המלך**. ואם חוששים שלבסוף ישמע יהיה מונח עד שיעשו בו דבר שלא יעלה ממנו זכות למלך (ראשון לציון).

(יב) **ויש אומרים דיעשה בהן מה שצוה לו המושל**. כי כיון שצווה בפירוש אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של גוי, אבל אם נתן המושל סתם ולא צווה בפירוש לתת לעניי ישראל גם לדעה זו ינתן לעניי גויים ואין בזה גניבת דעת כי גם הגויים יודעים שישראל נותנים צדקה גם לעניי גויים (ש"ך סק"ג ובנקודות הכסף, ראשון לציון, שלחן גבוה סק"ב, ערוך השולחן אות ב). ולדעת הטורי זהב (סק"ג) לא דיברו היש אומרים שהביא הרמ"א אלא לעניין פדיון שבויים, שאם נתן המושל לפדיון שבויי ישראל לא יפדו במעות אלא שבויי ישראל, אבל כשנתן המושל לצדקה לכל הדעות ינתו המעות לעניי גויים בלבד. אבל כל הפוסקים הנזכרים דחו דבריו מהלכה.

(יג) **מה שצוה לו המושל**. ומכל מקום אסור לפדות בכסף זה שבויים גויים, שהרי יש בזה גניבת דעת המושל שרצה שהכסף ינתן לעניי ישראל, ועוד שהרי ההלכה שהעובדי כוכבים מורדין ולא מעלים אותם אם נפלו לבור (ש"ך סק"ג).

אָבֶל אִם מְנַדְּבִין (יד) דָּבָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת, (טו) מְהַדְּלִים (טז) מֵהֶם (בֵּית יוֹסֵף דָּגָשׁ הַתּוֹסֵפוֹת סִימָן רנ"ט דָּגָשׁ מ"כ וְהוּא דְּלִינִים וְהַלְכּוֹת מֵהַר"י ס' ס"ז וְכֵן הוּא דְּהַג"ה בַּח"ח ס' קנ"ד ס' א"א), (יז) אָבֶל (יח) לֹא מִן (יט) הַמּוֹמֵר. (ג"ז דָּגָשׁ) וְעַיִן לְקַמֵּן ס' רנ"ט סְעִיף ד'.

~~~ דעה ברורה ~~~

(יד) דבר לבית הכנסת. ומלשון המחבר לכאורה משמע שרק דבר לבית הכנסת מקבלים מהם אבל לבנין בית הכנסת אין מקבלים מהם (שבילי דוד). ויש אומרים שהוא הדין כשמתנדבים לצורך בניית בית הכנסת (דעת תורה שכן האמת. ונראה מדבריו שגם המחבר סובר כן).

(טו) מקבלים מהן. כי נדבה לבית הכנסת היא כמו קרבן שמקבלים קרבנות נדרים ונדבות מהגויים, כמו שדרשו (חולין יג:) איש איש לרבות העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל. ועוד מפני שהצדקה מכפרת ולכן לא מקבלים מהם, אבל נדרים ונדבות אינם באים לכפר ולכן מקבלים מהם (ט"ז סק"ד ש"ך סק"ד).

(טז) בירור הלכה: מהם. א. והיום נהגו לקבל מהגויים כל צדקה שנותנים בין נתנו ליחיד ובין נתנו לציבור, כיון שהדוחק רב, ועוד שמתפרנסים זה מזה, ועוד שאין בינינו גויים עובדי כוכבים (ערוך השולחן אות ג).

ב. וכן מותר לעשות סעודה לכבוד נכרי בכדי שיבואו הרבה אורחים לכבודו ויתנדבו עבור הדבר מצוה, כיון שהגוי מתכוון לכבודו אין כל כך זכות ולכן אין בזה ביבוש וגו'. ועוד שאין לאסור מדין חילול השם או בזיון כיון שהגבאי לא יכול להשיג את הסכום הנצרך בלי צדקה זו, ומכל מקום מכוּעַר הדבר (ש"ת אגרות משה ח"ב יו"ד סי' קיז).

ג. מותר לפרסם מפעלים של גויים כיון שאינם מתכוונים לצדקה אלא לפרסומת (משנה הלכות ח"ה סימן קעח).

ד. מותר לכתחילה להניח בחנות של גויים קופת צדקה אם רוב הסוחרים בה הם יהודים, כיון שכוונתו שהקונים היהודים שם יתנו צדקה, ואין כאן חילול השם שהרי אין אנו זקוקים לכספי הגויים כלל (ש"ת תשובות והנהגות ח"א סימן תקעד) ויש מי שאומר שלכתחילה לא יניח שם קופת צדקה ואם הניח אינו צריך להסירה משם (ש"ת מנחת יצחק ח"ה סימן פה).

ה. מותר לקבל סיוע כספי במדינות הגויים, ואין זה נחשב כצדקה כיון שמשלמים מסים. **(יז) אבל לא מן המומר.** כך היא הגירסא במקצת ספרים, ויש גורסים אבל לא מן המומר לעבודת כוכבים (ש"ע שבדעת תורה) והוא הדין מומר לחלל שבת (מגן אברהם א"ח סימן קנד סק"ח ומשנה ברורה סקמ"ח). ויש מי שנסתפק כי אולי רק במומר לעבודה זרה שכוונתו לעבודה זרה אסרו ולא במומר לחלל שבת (פרמ"ג שם משבצות זהב סק"ט).

(יח) לא מן המומר. שאין מקבלין ממנו תרומה לבית הכנסת. ומכל מקום מקבלים ממנו צדקה לעניים, מפני שישראל אפילו שחטא ישראל הוא (חתם סופר בהגהה לשלחן ערוך א"ח סימן קנד סעיף יא בהגה). ויש אומרים שמקבלים ממנו כל צדקה הקדש לעניים או לבנין בית הכנסת, ורק קרבן אין מקבלים ממנו (מב"ט ח"ב סימן ריד וש"ך סק"ה). ויש מי שאומר שאין מקבלים ממנו תרומה לא לצדקה ולא לבית הכנסת (ש"ת שבות יעקב ח"ג סימן פה).

(יט) המומר. אבל מקבלים ממנו לצורך כתיבת ספר תורה שדינה כצדקה לבית הכנסת (מגן אברהם סימן קנד סק"ח). וכל דין מומר נאמר רק על ישראל שהמיר אבל גר שנעשה מומר מקבלים ממנו (דעת תורה מקרבן העדה בירושלמי שקלים פ"א ה"ד). ועוברי עבירה בזמנינו דינם כתינוקות שנשבו.

שלחן ערוך

ה

סימן רנה – להרחיק מקבלתה, וכו' ב' פסוקים

א לעולם ירחיק אדם עצמו מהצדקה ויגלגל עצמו בצער, (א) שלא יצטרך לבריות. וכן ציוו חכמים: (ב) עשה שבתך חל, ואל תצטרך לבריות. ואפלו היה (ג) חכם מכבד והעני, (ד) יעסוק באמונות ואפלו באמונות מנוולת, (ה) ואל יצטרך

דעה ברורה

(א) **שלא יצטרך לבריות.** וגם התורה ריחמה על העני החייב קרבן וציוותה עליו להביא קרבן זול ולא יוציא הוצאות כמו העשיר, ומזה יקנה כל מבין עצה להיזהר לא לעשות הוצאות יותר מן הראוי לו לפי ממונו (חינוך מצוה תכג). ורק בהוצאת שבת ויום טוב לא יצמצם אבל בשאר ימים צריך אדם לצמצם בהוצאותיו (טור אורח חיים סימן תקכט) וזה תוכחת מרובה על זמנינו בעוונותינו הרבים שהרבה אנשים עוברים על זה ולא שמים לב כיצד להתנהג בהוצאות ביתם, ולבסוף על ידי זה בא לידי גזל וגם לחרפה וכלימה וכו' (ביאור הלכה סימן תקכט) וכבר התקנו חז"ל שהמבזבז אפילו לצדקה לא יבזבז יותר מחומש (כתובות נ).

(ב) **עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות.** פירוש: כשיש לך מזון רק לשתי סעודות, תנהג בסעודת שבת כמו בימי החול ותאכל רק שתי סעודות ולא תתחיל לקחת מהצדקה בשביל אכילת סעודה שלישית, אבל מי שכבר נוטל צדקה נותנים לו גם לצורך סעודה שלישית. וכל זה נאמר למי שאין לו אבל מי שיש לו הרבה יש לו לכבד את השבת כפי יכולתו. ומי שיש לו בכדי שלשה סעודות וקצת יותר מזה חייב להוציא אותם על שלשה סעודות וכסא דהרסנא (טורי זהב אר"ח סימן רנג סק"ב, ברכי יוסף סק"א ומשנה ברורה שם סק"א).

(ג) **חכם מכובד והעני יעסוק במלאכה.** ודווקא כשאין זה גורם לו לביטול תורה אבל אם כדי לעסוק במלאכה צריך לבטל חלק מהיום מתורתו, יתפרנס מהציבור ולא יבטל מתורתו, וגדולי החכמים היו מתפרנסים מהציבור בשביל ללמוד תורה. ונראה עוד כי בזמן הזה שכבוד תלמידי חכמים אינו חזק אצל המון העם אין לחכם לעסוק במלאכה מנוולת וחילול השם יש בדבר, ודווקא בימיהם שהחכמים הם היו הגדולים ולהם היה השררה ולא היו מתבזים כשעסקו במלאכה הותר להם לעסוק במלאכה (ראשון לציון)

(ד) **יעסוק באמונות.** ואם היה דיין אסור לו לעשות מלאכה בפני שלשה, אבל בצינעא יש אומרים שמותר לו לעשות מלאכה ואפילו מלאכה מבוזה כמו שמצאנו ברבי יהושע שהיה אב בית דין ולפרנסתו היה פחמי (הרשב"ץ ח"א סימן קמב וברכי יוסף סק"ג) ויש אוסרים לו לעשות מלאכה אפילו בצינעא (יעב"ץ בעץ אבות פ"ד מ"ה).

(ה) **ואל יצטרך לבריות.** ועיקר דברי רבותינו זיכרונם לברכה שלא יהנו הלומדים מהבריות כלל ואפילו בדרך מתנה לא יקחו, אמנם ראו חכמים הראשונים שאם יעסקו הלומדים במלאכה ולא יקחו מהציבור כלל לא יוכלו ללמוד, לכן משום עת לעשות התירו להינות, וכל התנאים והאמוראים שלא רצו להינות זה היה ממידת חסידות (ברכי יוסף סק"ב) וכבר נהגו בכל מקומות ישראל כדברי הרמ"א (בסימן רמו סעיף כא) שהחכם ותלמידיו מקבלים מהנותנים כדי להחזיק ידי לומדי תורה, כדי שיוכלו לעסוק בתורה

לבריות. **ב** כל מי שאינו צריך לפל מהצדקה (ו) ומרפה העם ונוטל, אינו מת עד שיצטרך לבריות. וכל מי שצריך לפל ואינו יכול להיות אלא אם כן יטל, כגון (ח) זקן או (ח) חולה או בעל יסורין, ומגים דעתו ואינו נוטל, הרי זה שופך דמים, (ט) ומתחייב בנפשו, ואין לו בצער אלא עונות וחטאים. וכל מי שצריך לפל ומצער עצמו, ודוחק את השעה, וחי חי צער כדי שלא יטריח על הצבור, אינו מת (י) עד שיפרנס אחרים, ועליו הכתוב אומר: ברוך הגבר אשר יבטח ביה' (ירמיה יז, ז).

~~~ דעה ברורה ~~~

ברווח, ואין זה בכלל נהנה מהצדקה. ומכל מקום מי שאפשר לו להתפרנס היטיב ממעשה ידיו ולעסוק בתורה, מידת חסידות היא ומתת אלוקים היא, אך אין זה מידת כל אדם שאי אפשר לכל אדם לעסוק בתורה ולהחכים בה ולהתפרנס בעצמו (וכן כתב כאן בשבילי דוד). ובזמן הזה שנתמעטו הלבבות והתורה מונחת בקרן זוית והלואי שיעסוק האדם בתורה כל היום וכל הלילה ולא יספיק לדעת מה שהוא חייב לדעת פשוט שיותר מצוה ללמוד כל היום ולהתפרנס מהציבור (ראשון לציון). ועיין עוד מה שכתבנו בדעה ברורה שם (סימן רמו סעיף כא) כמה חילוקי דינים בדינים אלו.

(ו) ומרמה את העם ונוטל, אינו מת עד שיצטרך לבריות. ומכל מקום מה שנתנו לו נחשב להם בדיעבד כנתינת צדקה, ובואו ונחזיק טובה לרמאים (כלשון הש"ס כתובות סח). שאם לא היו רמאים היינו נענשים על מה שהרבה פעמים אנו לא נותנים צדקה למבקשים (בשמים ראש סימן שכא והביאו רוח חיים סק"א).

(ז) זקן או חולה. או שיש לו בנות רבות ואינו יכול להשיאן ולפרנסן אלא אם כן יטול (סמ"ג וסמ"ק סימן רמז, וש"ך סק"א).

(ח) חולה או בעל יסורין. וחולה הוא מי שמוטל על ערש דוי, כמו שכתוב (תהילים מא, ד) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחוליו, ובעל יסורין הוא מי שיש לו יסורי איוב. עוד יש לפרש: חולה הוא מי שיש לו כאב בגופו, ובעל יסורין הוא מי שאינו חולה אבל בני ביתו חולים ומוטל עליו לסעדם או שחייב כסף לאחרים ואין לו מה לפרוע להם (יפה ללב ח"ה סק"א).

(ט) ומתחייב בנפשו. כי במצות צדקה אין לעני המקבל לחוש משום ושונא מתנות יחיה, כי כיון ששכר הנותן צדקה הוא גדול מאוד והוא תועלת נפשו, הרי הוא בקבלת הצדקה מזכה נפשו שלא ימות ברעב ומזכה את העשיר לקיים מצוה, ויותר טובה משבעל הבית עושה עם העני, עושה העני עם בעל הבית (יפה ללב ח"ה סק"א).

(י) עד שיפרנס אחרים. ומכופר מכל חטאותיו ואינו רואה פני גהינם, שנאמר (תהילים כה, יח) ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאתי (מנורת המאור פרק יא פרק גידול בנים, יפה ללב ח"ט סק"א).

~~~ דעה ברורה ~~~

פסקי הלכות בקצרה

סימן רנד

* אסור לקבל צדקה מהגויים בפרהסיא
 * אם אינו יכול לחיות מכספי חלוקת הצדקה של ישראל בלי תוספת הצדקה מגוי ישתדל לקבלה בצינעא, ואם לא שייך אלא בפרהסיא מותר. ויש אומרים שרק כשאנו יכול לחיות מכספי צדקה של ישראל אפילו בדוחק רק אז מותר לקחת מהגוי בצינעא.
 * מגמ"ח של גוי מותר לקבל הלואה אפילו אם אינו מלוה אלא לישראל
 * מלך ושר [ויש אומרים שגם מגוי אחר] שתרמו מרצונם לצדקה בלי שנתבקשו לתרום מקבלים מהם ונותנים את הכסף לעניים גויים למחבר, ולרמ"א יעשה מה שצווה לו.
 * דרשו חז"ל שהמקבל צדקה מגויי גורם לאריכות הגלות: ונחלקו הפוסקים במה דברים אמורים

לדעה א: כשהמקבל הוא הגבאי ולא כשהמקבל הוא אדם פרטי האוסף לעצמו
לדעה ב: כשנותנים לכלל עניי ישראל ולא כשמרחם על עני יחיד ונותן לו צדקה
לדעה ג: תמיד גורם לאריכות הגלות ומכל מקום כשאין לו מה לאכול וקרוב לפיקוח נפש הותר

לדעה ד: כשהמלך והשרים תורמים ולא כשגויי פרטי תורם
 * גניבת דעת הגויי אינה אסורה אלא כשעושה בדרך גניבה, אבל כשיש היתר לעשות בדרך אחר והוא עובר על דעתו בשב ואל תעשה, אין בזה איסור גניבת דעת (ראה דוגמא בפנים סק"י)

* נידב גויי דבר לבית הכנסת מקבלים ממנו
 * נידב גויי לבניית בית הכנסת מחלוקת האם מקבלים ממנו
 * בזמנינו נהגו לקבל מהגויים כל צדקה שנותנים בין נתנו ליחיד ובין נתנו לציבור
 * מותר לעשות סעודה [כמו דינר] ולהזמין אורח כבוד גויי נכבד, בכדי שיבואו הרבה אורחים לכבודו וינדבו עבור הדבר מצוה, ומכל מקום מכוּעַר הדבר
 * מותר למוסדות צדקה לפרסם פרסומות של מפעלים וחנויות של גויים אפילו שמקבלים מהם כסף, והכסף מגיע למפעל הצדקה כיון שאינם מתכוונים לצדקה אלא לפרסומות
 * מותר לכתחילה להניח בחנות של גויים קופת צדקה אם רוב הסוחרים בה הם יהודים, כיון שכוונתו שהקונים היהודים שם יתנו צדקה, ואין כאן חילול השם שהרי אין אנו זקוקים לכספי הגויים כלל. ויש מי שאומר שלכתחילה לא יניח שם קופת צדקה ורק אם הניח אינו צריך להסירה

* מותר לקבל סיוע כספי במדינות הגויים, ואין זה נחשב כצדקה כיון שמשלמים מסים.
 * אסור לקבל צדקה מהמומר.
 * יש אומרים שכל צדקה אסור. ויש מתירים לקבל ממנו צדקה לעניים. ויש מתירים לקבל ממנו כל צדקה ורק קרבן לא מקבלים ממנו

~~~ דעה ברורה ~~~

פסקי הלכות בקצרה – המשך מעמוד קודם

* הגדרת מומר לדיין זה: יש אומרים מומר לעבודת כוכבים. ויש מוסיפים גם מומר לחלל שבת. ולכל הדעות מדובר רק בישראל שהמיר אבל מגר שהמיר מקבלים כל צדקה *
* מתינוקות שנשבו בזמנינו מותר לקבל

סימן רנה

* מאוד יתרחק אדם לא לקחת צדקה, ויחיה חיי צער ולא יצטרך לבריות *
* לא יעשה הוצאות יותר מן הראוי לו לפי ממונו *
* מי שלא לקח צדקה ועכשיו אין לו אוכל לסעודות שבת לא יקח מהצדקה לסעודה שלישית

* בזמנינו אין לרב או לחכם לעסוק במלאכה בזויה כלל בפני הציבור *
* בזמנינו מצוה גדולה ללמוד תורה כל היום ולהתפרנס מהציבור ואין זה בכלל קבלת צדקה

* מי שאינו צריך ליטל מהצדקה ומרמה את הציבור ונוטל אינו מת עד שיצטרך לבריות *
* גם כשנודע שהמבקש הוא רמאי נחשב הנתינה לקיום מצוות צדקה *
* מי שאינו יכול לחיות אם כן לוקח מהצדקה ואינו לוקח נחשב כשופך דמים ומתחייב בנפשו ואין לו בצערו אלא עונות וחטאים

* מי נחשב חולה ומי בעל יסורים עיין בפנים אות ח' 2 פירושים *
* מי שאין לו כסף לנישואי ילדיו ואינו לוקח מהצדקה נחשב כשופך דמים ומתחייב בנפשו *
* מי שצריך לקחת צדקה ובכל אופן אינו לוקח ומצליח לחיות חיים פשוטים מאוד אפילו חיי צער אינו מת עד שיפרנס אחרים משלו ועליו נאמר ברוך הגבר אשר יבטח בהשם *
* במצות צדקה אין לעני המקבל לחוש משום ושווא מתנות יחיה, כיון ששכר הנותן גדול מאוד והוא תועלת נפשו

ואלה יעמדו על הברכה שנדבו מהונם להדפסת הדעה ברורה

יעקב מנצר ביטוחים 02-5370030
לעילוי נשמת

אביו הרה"ח ר' מנחם יהודה בן הר"ר אלעזר חיים ז"ל
ואמו מרת פנינה בת הר"ר יעקב ע"ה
הונצח על ידי ידידינו בנם הרה"ח ר' יעקב מנצר שליט"א

ידידיו הרה"ג ר' דוד סאקס שליט"א
לזיכוי הרבים

ידידיו הרה"ג ר' אלעזר דוד גליק שליט"א
מר"צ בבית הוראה עדת יראים

לשאלות הלכתיות - הערות - תרומות והנצחות - לקבלת הדעה ברורה בדוא"ל :

אשר הורוביץ. רחוב אהליאב 34 י-ם. דוא"ל asher6321@gmail.com בנק המזרחי סניף 417
חשבון 168880 פלפון 0573127341 כל הזכויות שמורות